

**Izabela Bieńkowska, Justyna Modrzejewska,
Wielorakie konteksty bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, Wydawnictwo
«scriptum», Kraków 2016, ss. 189.**

Izabela Bieńkowska, Justyna Modrzejewska, *Multiple contexts children's and youth's safety*, Publishing house «scriptum», Cracow 2016, pp. 189.

Książka *Wielorakie konteksty bezpieczeństwa dzieci i młodzieży* napisana została pod redakcją naukową Izabeli Bieńkowskiej oraz Justyny Modrzejewskiej. Pozycja ta podejmuje istotną kwestię, jaką jest bezpieczeństwo dzieci oraz młodzieży. Odpowiedni rozwój oraz bezpieczeństwo najmłodszych pokoleń jest wyzwaniem dla osób dorosłych, a zwłaszcza dla instytucji do tego powołanych, jak żłobki, przedszkola, szkoły. Nie bez znaczenia jest rola, jaką obecnie odgrywają środki masowego przekazu (telewizja czy internet). Fakt, iż najmłodszy wychowują się w dobie szybkiego rozwoju technologii sprawia, że są coraz bardziej narażeni na nowe niebezpieczeństwa związane z rozwojem technologicznym.

Problematyka, która została poruszona w monografii, stanowi zbiór artykułów naukowych dotyczących bezpośrednio dzieci i młodzieży. Szczególnie podjęte są dwa obszary bezpieczeństwa, mianowicie: obszar resocjalizacyjny, który odnosi się do bezpieczeństwa dziecka w szeroko pojętej izolacji, a także obszar edukacyjny i rodzinny – w skład niego wchodzi wiele zintegrowanych ze sobą czynników, które są niezwykle ważne w kształtowaniu i konstruowaniu współczesnego modelu bezpieczeństwa. Podjęcie przez autorów wskazanej problematyki z pewnością wypełnia lukę na rynku wydawniczym, mimo że monografia odnosi się tylko do wybranych wątków bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

Omawiana pozycja książkowa liczy 189 stron i 11 artykułów. Składa się ze wstępu Izabeli Bieńkowskiej oraz Justyny Modrzejewskiej, w którym autorki zwracają szczególną uwagę na instytucję rodziny, będącą główną ostoją dla prawidłowego rozwoju dzieci. Autorki odnoszą się do podstawowych potrzeb człowieka i wymieniają obok głodu również bezpieczeństwo, traktując je jako dwie najważniejsze. Wyjaśniają pojęcie bezpieczeństwa i jest ono rozwinięte w odniesieniu do dzieci i młodzieży.

Autorką pierwszego artykułu jest Ewa Wysocka (Uniwersytet Śląski) – *Bezpieczne dzieciństwo (i młodość) – obszar znaczeń i krąg współczesnych wyzwań*. W artykule dokonano próby analizy zjawisk, które determinują sposób w jaki funkcjonują we współczesnym świecie dzieci oraz młodzież. Jest to swoista próba ukazania współczesnego świata młodego pokolenia. W artykule przedstawione zostały podstawowe czynniki, które determinują problemy rozwojowe dzieci i młodzieży, a także zagrożenia społeczne młodego pokolenia. Autorka dokonuje także charakterystyki pokolenia młodych.

Autorzy kolejnego artykułu *Kategoria „dobra dziecka” – źródło zagrożeń czy bezpieczeństwa dzieci? Psychologiczno-pedagogiczne konteksty rozumienia*, Andrzej Chmiel oraz Teresa Bogusława Chmiel (Dolnośląska Szkoła Wyższa), stwierdzają, iż kategoria „dobra dziecka” w polskim orzecznictwie jest na tyle pojemna, że staje się niejednokrotnie zagrożeniem dla podmiotowości, niezależności, a także zdrowia psychicznego. Staje się często narzędziem w rękach antagonistycznie nastawionych do siebie partnerów w grze o dziecko. Autorzy próbują określić, czym jest dobro dziecka.

Autorem trzeciego artykułu jest Peter Mlynarčík (Inštitút sv. Jána Bosca, VŠzaSP sv. Alžbety, Žilina, Slovakia) – *Chudoba ako sociálne ohrozenie uviverzálneho rozvoja detí*. Dokonano w nim analizy filozoficzno-historyczno-społecznej źródeł problematyki ubóstwa w kontekście uniwersalnego rozwoju dziecka. Przedstawiono również współczesną sytuację zwalczania zjawiska ubóstwa w wymiarze międzynarodowym, ze szczególnym wskazaniem działań podejmowanych na Słowacji – podkreślając przy tym rolę zakonu Salezjanów ks. Bosko. W artykule przedstawiony został wskaźnik MPI (Multidimensional Poverty Index – wieloaspektowy wskaźnik ubóstwa).

Kolejna publikacja jest autorstwa Alicji Paluch (Uniwersytet Opolski) – *Małżeństwa binacjonalne a bezpieczeństwo dziecka w kontekście nowoczesnych procesów migracyjnych*. W artykule autorka stwierdza, iż w toku narastających procesów migracyjnych można zaobserwować zwiększenie liczby transgranicznych stosunków prawnych. Różnice kulturowe w związkach binacjonalnych często stają się źródłem nieporozumień, konfliktów w rodzinie. Autorka zwraca uwagę na zjawisko bezprawnych aktów związanych z samowolnym wywiezieniem albo zatrzymaniem dziecka na terytorium innego państwa najczęściej w przypadku rozpadu małżeństwa.

Następny artykuł napisała Aneta Uszkiewicz (Uniwersytet Szczeciński, Pedagog w Zespole Szkół nr 12 w Gorzowie Wlkp.) – *Zagrożenia dzieci w sieci w aspekcie prawnym*. Autorka porusza kwestie pornografii dziecięcej i wykorzystywania seksualnego w sieci, a także aspekt prawny, który wobec szybkiego postępu technologicznego nie jest pozbawiony błędów. Do tego autorka stwierdza, iż prawodawstwo polskie nie jest dostosowane w pełni do umów międzynarodowych związanych z ww. tematyką. Pedagog szkolny

opracowała zestawienie słów kojarzonych lub niekojarzonych w Google z pornografią, a także umieściła zestawienie ukazujące prawomocne skazania w I instancji z Sądów Rejonowych osób dorosłych w Polsce na przestrzeni lat.

Szósty artykuł Vanessy Kmieciak (Akademia Obrony Narodowej, Uniwersytet Warszawski) to *Gry komputerowe – wpływ prowadzenia i oglądania rozgrywek na zachowanie u dzieci i młodzieży*. Autorka porusza kwestie gier komputerowych, jako czynnika potęgującego zachowania agresywne wśród dzieci i młodzieży. Wyjaśniono pojęcie gier komputerowych. Przytoczono również badania przeprowadzone nad zjawiskiem agresji oraz wpływu gier komputerowych na powstawanie ww. zjawiska. Poruszono także kwestie niedostosowania wieku dziecka do gier dostępnych dla nich.

Następną autorką publikacji w monografii jest Magdalena Kaczorowska (Uniwersytet Wrocławski) – *Rozwijanie bezpiecznych zachowań i umiejętności u dzieci w wieku wczesnoszkolnym*. W publikacji mowa jest o rozwijaniu bezpiecznych zachowań oraz umiejętności u dzieci w wieku wczesnoszkolnym. Autorka zwraca szczególną uwagę na rodzinę oraz szkołę jako główne instytucje, których zadaniem jest rozwijanie bezpiecznych zachowań i umiejętności u dzieci. W publikacji jest również mowa o instytucjach wspomagających rozwijanie bezpiecznych zachowań oraz umiejętności u dzieci, takich jak Policja, Straż Pożarna, Straż Miejska.

Kolejny artykuł autorstwa Arkadiusza Kamińskiego (Uniwersytet Wrocławski) to *Rola bezpieczeństwa w placówkach resocjalizacyjnych dla nieletnich* podejmuje tematykę poczucia bezpieczeństwa wśród osób nieletnich, które przebywają w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych. Autor odnosi się do definicji znaczenia bezpieczeństwa w rozwoju człowieka. Artykuł zawiera wyniki badań odnoszące się do poczucia bezpieczeństwa przeprowadzonych wśród nieletnich, którzy przebywają w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych. Autor dokonuje również analizy potencjalnych zagrożeń występujących w ww. ośrodkach, a także określa możliwości zapobiegania w nich przemocy.

Marek R. Kalaman (Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej) to autor kolejnego artykułu: *Małe dziecko w izolacji więziennej – w perspektywie prawnej, kryminologicznej i penitencjarnej*. Autor omówił regulacje prawa penitencjarnego, które związane są z innym wykonywaniem kary pozbawienia wolności przez mężczyzn, a także innym przez kobiety wraz z przebywającymi z nimi dziećmi. W artykule ukazana jest również owa odmiennosc w wykonywaniu kary pozbawienia wolności przez kobiety, które są osadzone razem ze swoimi dziećmi od reszty osadzonych.

Autorką przedostatniego artykułu zamieszczonego w ww. monografii jest Aneta Wnuk (Instytut Transportu Samochodowego) – *Własne kwalifikacje i wiedza przedmiotowa w opinii nauczycieli realizujących zadania z za-*

kresu bezpieczeństwa ruchu drogowego (brd). Przedstawiono przebieg oraz wyniki z przeprowadzonych badań związanych z przygotowaniem nauczycieli wychowania komunikacyjnego w szkołach podstawowych w województwie mazowieckim do realizacji zadań w tym zakresie. Autor umieścił w artykule kilka wykresów, na których ukazana jest opinia respondentów nt. własnego przygotowania do realizacji zadań z bezpieczeństwa ruchu drogowego przedstawiona w procentach. Z danych przeprowadzonych przez autorkę wynika, że niemal wszyscy badani respondenci (nauczyciele szkół podstawowych realizujący zadania z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego – 92%, są dobrze przygotowani do prowadzenia zajęć, mimo że mniej niż połowa z nich w ciągu ostatnich 3 lat uczestniczyła w doskonaleniu zawodowym nt. bezpieczeństwa ruchu drogowego. Na ww. wykresach autorka umieściła również wyniki z badań przeprowadzonych nt. oceny własnych kwalifikacji do prowadzenia zajęć dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego. Jak wynika z danych uzyskanych po przeprowadzeniu badań ponad połowa respondentów dobrze oceniła swoje przygotowanie do zajęć w aspekcie skuteczności działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce, Europie i na świecie (zwłaszcza nauczyciele klas 1-3).

Autorką ostatniego artykułu w monografii jest Dagmara Jankowska-Karpa (Instytut Transportu Samochodowego w Warszawie) – *Koncepcja utworzenia Edukacyjnego Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego adresowanego do różnych grup uczestników ruchu*. Autorka dostrzega potrzebę prowadzenia edukacji (nie tylko z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego) również w formach innych niż wykład. W artykule opisane zostało Centrum Edukacji Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (CEBR), które powstaje przy Instytucie Transportu Samochodowego.

Reasumując, pozycja książkowa *Wielorakie konteksty bezpieczeństwa dzieci i młodzieży* pod redakcją naukową Izabeli Bieńkowskiej oraz Justyny Modrzejewskiej podejmuje tematykę bezpieczeństwa najmłodszych co sprawia, iż ma ona charakter ponadczasowy. Poza tym w ww. pozycji odnaleźć można odpowiedzi na wiele pytań związanych z bezpieczeństwem dzieci i młodzieży. Autorzy przedstawili w swoich pracach wiele faktów nt. szeroko pojętego bezpieczeństwa dzieci i młodzieży. Ponadto artykuły napisane zostały prostym językiem. Powyższa monografia zawiera tabelki, wykresy oraz ilustracje, co z pewnością wpływa na atrakcyjność ww. pozycji książkowej. Dlatego uważam, iż powyższa monografia doskonale wypełni lukę na rynku wydawniczym.

mgr Adrian Rosłon – Instytut Nauk Społecznych i Bezpieczeństwa,
Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach